

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УСПІШНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ЗОШ

Становлення України як незалежної держави, її входження у світовий цивілізований простір орієнтує на побудову суспільства, яке забезпечує пріоритет людини як особистості, створення нової моделі педагогічної підготовки підлітків в умовах ЗОШ, підвищення якості навчання через його фундаменталізацію та гуманізацію, відповідальність особистості перед близьким оточенням, перед суспільством. Така стратегія суспільного розвитку вимагає реформування освітянської галузі, формування високоосвічених і національно свідомих підлітків.

У дослідженнях ця проблема розв'язується у кількох аспектах: філософському (Н. Т. Абрамова, А. Т. Москаленко, В. Г. Нестеренко, В. С. Овчинников, Ю. В. Сичов та ін.); психологічному (Л. В. Бондаренко, Л. П. Буєва, А. Г. Ковальов, Є. С. Кузьмін та ін.); педагогічному (Г. М. Андреєва, Ю. В. Васількова, Р. Г. Гурова, В. М. Іванов, А.Й. Капська, А. В. Мудрик, І. П. Печенко, Н. О. Сайко, Ю. В. Смородська та ін.) та соціальному (В. П. Андрущенко, В. М. Піча, П. А. Сорокін, О. О. Якуба та ін.).

Мета пропонованої статті передбачає: 1) визначити сутність ключових понять проблеми; 2) обґрунтувати педагогічні умови соціалізації підлітків в умовах ЗОШ.

Для досягнення поставленої мети з'ясуємо змістове наповнення понятійного апарату дослідження, зокрема такого ключового поняття, як соціалізація. Аналіз наукової літератури свідчить, що поняття соціалізації вживається дуже широко і носить багатоаспектний характер. Зупинимось на найбільш поширених визначеннях даного поняття.

Соціалізація (від лат. *socialis* – суспільний) – процес засвоєння індивідом певної системи знань, норм і цінностей, що дозволяють йому функціонувати повноправним членом суспільства [4, с. 420].

Соціалізація – процес засвоєння та активного відтворення людиною соціального досвіду, оволодіння навичками практичної та теоретичної діяльності, перетворення реально існуючих взаємин у якості особистості [5, с. 3–6].

Соціалізація – процес залучення індивіда до системи суспільних відносин, формування його соціального досвіду, становлення й розвитку як цілісної особистості. Соціалізація передбачає взаємодію людини з соціальним оточенням, яка впливає на формування її певних соціальних якостей та рис, на активне засвоєння і відтворення нею системи суспільних зв'язків [2, с. 46].

У ході дослідження проблеми соціалізації підлітків ми виходили із необхідності вирішення таких завдань:

- створення педагогічно оформленого середовища, яке впливає на

соціалізацію особистості в процесі виховання;

– надання допомоги підліткам у процесі засвоєння соціального досвіду шляхом входження у суспільне середовище;

– створення умов, які допоможуть підліткам зорієнтуватися у соціальних, педагогічних, психологічних питаннях, оволодіти досвідом старших поколінь, усвідомити своє покликання, визначити місце у суспільстві, задовольнити свої потреби та інтереси, повернути їх на користь інших людей [3, с. 160].

На наш погляд, розв'язанню цих завдань сприятимуть наступні умови:

розробка системи самовдосконалення підлітків, з метою розкриття їхнього творчого потенціалу, репрезентація прав, обов'язків та інтересів підлітків у ЗОШ;

створення шкільної соціальної служби з метою вивчення стану виховної роботи, запитів та інтересів підлітків та вироблення нової стратегії і тактики їх соціального виховання;

організація роботи, спрямована на залучення підлітків до різноманітних видів діяльності, які сприяють зростанню соціалізації підлітків в умовах ЗОШ;

розробка організаційних форм роботи для стимулювання кожного підлітка займатися самоосвітою, самовихованням, самовдосконаленням (асоціації, клуби за інтересами, наукові гуртки, диспути і дискусії, зустрічі опонентів, вечори запитань і відповідей, «круглі столи», творчі зустрічі з видатними вченими, митцями, виставки робіт тощо) [1, с. 23].

Отже, вищезазначені соціально-педагогічні умови орієнтують на формування ціннісного ставлення до підлітків, адаптацію їх до соціальних умов та інтеграцію підлітків у суспільство.

Список використаних джерел:

1. Мельнікова І. М. Діагностика розвитку та соціалізації учнівської молоді // Нові технології виховання: Збірник наукових статей. – К. : ІСДО, 1995. – 23 с.
2. Максименко С. Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури. – К. : Наукова думка, 1998. – 226 с.
3. Рибалка В. В. Особистісний підхід у профільному навчанні старшокласників / За ред. Балла Г. О. – К. : ІПППО АПН України, 1998. – 160 с.
4. Философский энциклопедический словарь / Гл. редакция: А. Ф. Ильичев, П. Н. Федосив, С. М. Ковалев, В. Г. Панов. – М. : Советская энциклопедия, 1983. – 840 с.
5. Федоров М. П., Глухов В. В. Инженер XXI века // Гуманизация науки в системе высшего образования. – СПб. : Изд-во СпбТУ, 1996. – 3–6 с.